

protiv slavenskih sv. apoštola sasvim shvatljiva i opravdana. Tuj se upravo opažaju tragovi nacionalne pristranosti kod učenog profesora. Inače smijemo reći, da je proučavanje zadnjih prilika sv. braće doobrahno osvjetljeno na osnovi nedavno otkritih listina „britske zbirke“. Odnosaš je sv. Metoda sa rimskim Papama sasvim lijepo istaknut, i ako ne uvijek nepristrano prosuđen. Na koncu je von Schubert iznio uspjeh sv. braće na području politike i religije. Tim je pisac naumio istaknuti negdašnji uski saobraćaj južnih Slavena sa Nijemcima, koji se opetuje i danas u sasvim drugom smjeru. Mi ovu knjigu preporučujemo u toliko, u koliko nas ona najzgodnije upoznaje sa ovim novim tekovinama u pogled pitanja rada i uspjeha slavenskih apoštola sv. Ćirila i Metoda na polju slavenske kulture.

Anton Lovre Gančević O. F. M.

Lippert Peter S. J.: Credo. Darstellungen aus dem Gebiet der christlichen Glaubenslehre. Erstes Bändchen: Gott. Buchschmuck von Adolf Kunst. U 12-tini 130 str. Prvo i drugo izdanje 1916. Dobiva se kod nakladnog tiskovnog zavoda: Herdersche Verlagshandlung, Freiburg i Br. (Baden-Njemačka) ili Beč (Wien, Austrija) uz cijenu: Mk 1'60 (Pappband), ili Mk, 2 uvez. u platnu.

Tijekom je ove godine započeo Isusovac Lippert s objelodanjivanjem jedne dogmatične zbirke, koja će sastojati valjda od 7—8 sveščića, a kojoj je svrha: pomoći naobraženijim katolicima pri njihovu traženju kršćanskih istina. Polag ovog prvog sveščića, u kojemu je govora o Bogu „Gott“, možemo pojmiti način i sadržaj zbirke. Prva nas knjžica poučava o čežnji za Bogom, o putevima, koji vode do Njega, o znanstvenim dokazima, po kojima Boga spoznajemo, o vjeri u Boga, o Božjim imenima, o veličanstvu i znanju Njegovu, o Njegovoj volji, duhu i življenju.

Sve se ove pouke osnivaju na sv. Pismu i predaji, pa je dosljedno vjerovanje čitaočevo pretpostavljeno. Ovo i jest razlog, zašto je čitavoj zbirci naslov „Credo“. Iz sadržaja i načina obradbe može se već unaprijed kazati, da će ova zbirka biti dogmatičnog smisla. Nema sumnje, da i ovakovih djela trebaju današnji naučni krugovi, pošto se pomoću takovih publikacija stječe pogled u sredotočje katoličke svijesti. Želimo, da se što skorije privede kraju istom započeta zbirka, a čitaocima preporučujemo, da se sa zbirkom podrobnije upoznaju.

Anton Lovre Gančević O. F. M.

Jenseitsreligion. Erwägungen über brennende Fragen der Gegenwart von Dr. Georg Grupp. Zweite und dritte, vermehrte und verbesserte Auflage. 1916. U 8-mi. XII. + 256. str. Izdala nakladna knjižara: Herdersche Verlagshandlung, Freiburg (Baden) ili Wien. Cijena: 3'60 Mk. broš., 4'20 Mk. vezana.

Dandanas se — kao i prije — vjere razlikuju u mnogom pogledu, a najglavniji je pogled predodžba Boga, Njegove čistoće, uzvišenosti, veličine i posvemašnosti. S ovakim se pogledom bavi i dr. Grupp u ovoj savremenoj knjizi. On je čitavu knjigu podijelio u četiri odsječka. U prvom odsječku: Diesseitige Weltanschauungen (strana 3—61) pisac pokazuje slabe strane t. zv. svjetovnog kršćanstva „Weltchristentum“, u kojemu izbija širokogrudnost nekih znanstvenjaka kao Harnacka i naturalista. Nekoji su dapače pokušali osnivati vjeru isključivo na filozofiji, ali ne uspješe, jer Spinoza, Lessing i Kant spadaju na „nepovjesno“ kršćanstvo. Pojavljuje se i judejski theizam, kršćanski deizam, nadrazumno, subjektivizam i t. d., da zastupaju razumnu religiju. Filozofične pretpostavke nijesu dovoljne da protumače počovječenje Krstovo („die Vermenschlichung Christi“), jer Hegel, Strauss, Renan i Loisy padaju

u najveća proturječja. Pa ni Nietzsche ni koja nihilistična struja ne zadovoljuju onoga, koji ide za spoznajem vječnih istina. Prema istom iznesenom prvi odsječak ne riješe drugo do li današnje savremene nazore o svijetu. Drugi odsječak ima za naslov: *Der Drang nach dem Jenseits* (62—122), a pisac u njemu raspravlja o nadzemnom životu. Istina je, da ima ljudi, koji uživaju i koji trpe, ali je također istina, da svi dočekaju smrt. Razni filozofični sustavi htjedoše riješiti pitanje o stanju iz ovozemnog života. Jedino je katolička Crkva mogla sa svojom dogmatičnom naukom o čovječjoj duši riješiti najdjelotvornije to pitanje. Pisac je ovdje istakao jezgrovito katoličko stanovište. U trećem se odsječku: *Religion und Kultur* (123—193) govori o pravod vjeri i kulturi onako, kako se očituje u ćudorednosti, politici, znanosti i umjetnosti. Vrlo su lijepo izvedeni rezultati o radu kat. Crkve na svim područjima čovječjeg znanja te uspoređeni sa drugim kulturnim smjerovima. Četvrti odsječak: *Die wahre Jenseitsreligion* (194—252) ispituje nauku katoličke Crkve o posmrtnom životu. Štovanje mrtvih, obdržavanje agapā, liturgije i pobožnosti te sveci kod kršćana pokazuju jasno katolički život u Bogu. Judejska eshatologija, Luther-ovo uspavanje duša, nauka Dante-ove glume, deizam, kapitalizam, liberalizam i najnovija vjerovanja kao: anglikanizam, modernizam itd. istaknuta su u Grupp-ovoj knjizi sa posve zanimivim orisom.

Mi se od svega srca veselimo publikaciji ovog savremenog djela o sadašnjim važnim pitanjima. Pisac ih je obradio razumljivo, jezgrovito i kritično, i ne dvojim, da ne će djelo dočekati u kratkom razmaku još lijepi broj čestih izdanja. Knjizi dobro dolazi i „Register“, jer se tim i iza čitanja daje lakše uočiti mjesto pitanja. Djelo se samo po sebi preporučuje.

Anton Lovre Gančević O. F. M.

Im Dienste der Himmelskönigin.
Vorträge für Marianische
Kongregationen im Auf-
trage der Zentralstelle

für Marianische Kongregationen in Wien begonnen von **Peter Sinthern S. J.** Fortgeführt von **Georg Harrasser S. J.** Drugi svezak. Erste und zweite Auflage. 1916. U 8-ni XIV. + 346 str. Herdersche Verlagshandlung, Freiburg i Br. Cijena: 3'50 Mk. broš., 4'50 vez.

Pred dvije je godine bio izašao prvi svezak ovog djela, izdat od Isusovca oca Sintherna uz suradnju prvih kongreganističnih voda, kao što su: biskup dr. Waitz, dr. Schofer, ot. Schwärzler, ot. Gatterer, ot. Wickl, prof. Hilgenreiner i Bauer, Ebenhoch i Rességuier. Jer će doskora izaći prerađeno drugo izdanje prvoga sveska, to odustajemo za sada od njegova prikaza, a zaustavljamo se na drugom svesku.

Namjera je oca Harrassera, da u ovom svesku protumači razne zadaće kongreganističkog života. U tu su svrhu ovdje izneseni većinom govori i predavanja, što su ih sastavili ljudi, prvaci u kongregacionim krugovima. Obradba se knjige daje razlučiti u pet dijelova. U prvom dijelu: *Ziele und Aufgaben der Marianischen Kongregation* dolaze govori Isusovca Kolba o Marijinim kongregacijama, odvjetnika Max-a Trimborn-a o idealima takovih društava, oca Abel-a o njihovoj današnjoj zadaći, oca Fischer-a o Marijinim kongregacijama za gospode i djevojke. Također na prvi dio spadaju i rasprave: Opitz-a o Marijinoj visokoj školi, Knebel-a o veselju pri Marijinoj kongregaciji, Harrasser-a o njezinu blagoslovu, o ljepoti, društvenom životu, o primanju i znaku kongregacije, Racke-a o savremenosti Marijine kongregacije, kneza Max-a von Sachsen o njenoj svrsi i cilju, te Andlau-a o načinu rada kod kongregacionista. Ovaj dio završava sa člankom oca Kolba o posvetnoj molitvi Marijinih sinova. U drugom se dijelu: *Die Marienverehrung in der Marianischen Kongregation* ističu mnogi govornici o štovanju Marijini kao: Isusovac Meschler, Heinrich Opitz, Isusovac Forstner, otac Harrasser, ot. Wickl.